

POLITIE

Agenten neuzen zomaar rond in eigen en andermans dossiers

Onderzoek bij een West-Vlaamse politiezone toont ‘alarmerende normvervaging’ aan. Agenten kijken eigen politiedossiers of zelfs die van nieuwe vrouwelijke collega’s in. Het parket treedt op tegen tien ‘zware gevallen’. Maar het probleem is veel breder.

Christoph Meeussen

Maandag 19 december 2022 om 3.25 uur

Het illegaal raadplegen van politiedatabanken kan het vertrouwen van burgers in de politie aantasten. Bas Bogaerts/ID

Met 918 waren ze, de politiemedewerkers die in 2009 gingen snuffelen in het dossier van de overleden zangeres Yasmine. De opzoeken hadden niets te maken met hun werk en waren daarom illegaal. De zaak veroorzaakte ophef, maar jaren later zijn illegale opzoeken nog steeds schering en inslag. Eerder deze maand werd een – intussen opgestapte – Antwerpse agent veroordeeld die via politiedatabanken zocht naar kwetsbare vrouwen. Hij benaderde hen en vroeg om seks in ruil voor hulp.

Ook bij de politiezone Grensleie (Ledegem, Menen, Wevelgem) zijn de afgelopen jaren alarmerende problemen opgedoken. Het West-Vlaamse parket vroeg het privacyorgaan van de politie (COC) om een onderzoek,

nadat er ook al een private audit van de politiezone was gedaan. Het COC stelde talloze inbreuken vast. De opvallendste gaan over het zoeken in de politiedatabanken, die vol privacygevoelige informatie staan. Agenten moeten telkens een reden invullen voor een opzoeking. Maar het COC merkte dat dit in slechts 1,8 procent van de gevallen gebeurde. En dan nog: vaak was de reden onvoldoende duidelijk of werd het invullen ervan weggelachen met de woorden ‘werken, tiens’.

Ook alarmerend is het feit dat politiemedewerkers zichzelf opzoeken zonder goede aanleiding. Logbestanden toonden aan dat 84 procent zijn naam had opgevraagd of door een collega was opgezocht. ‘Een aantal medewerkers heeft als verdachte pv’s geraadpleegd, afgedrukt, enzovoort’, stelt het COC nog vast.

Een Antwerpse agent zocht via politiedatabanken naar kwetsbare vrouwen. Hij vroeg hen om seks in ruil voor hulp

Bovendien maakt de politiezone ‘verrassend weinig’ gebruik van de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG). ‘Door het niet-gebruik is er een groot risico dat veel informatie gemist wordt met een directe impact op het terrein, zoals bijvoorbeeld geseinde personen.’ Voor sommige databanken werd zelfs niet bijgehouden wie er opzoeken in deed.

Het COC [besluit](#) onder meer dat er een ‘belangrijke en alarmerende normvervaging’ is, die ‘kan leiden tot een groeiend wantrouwen onderling en een ontwrichte werking van de zone’.

Slordig

‘Er was in de zone een malaise, met mogelijk disfuncties van bepaalde leden. De korpschef was ook ziek en out’, zegt procureur des konings Filiep Jodts. ‘Tegelijk kreeg ik info dat er slordig met databanken werd omgegaan. Uit het onderzoek bleek bijvoorbeeld dat er bij de komst van een nieuwe agente – veeleer uit nieuwsgierigheid – nagekeken werd of ze getrouwd was. Ook ging iemand zijn eigen dossier inkijken, terwijl er een strafdossier tegen hem liep. Dat hoort natuurlijk niet. In principe had dat dossier ook afgeschermd moeten zijn, maar er was nonchalance in de zone.’

‘Voor een tiental personen woog het dossier zwaar, bijvoorbeeld door meerder onterechte opzoeken. Ze zijn verhoord en krijgen een minnelijke schikking van 500 euro voorgesteld. Wij en het COC gaan dit natuurlijk verder opvolgen.’

Didier Vandecasteele, sinds begin deze maand waarnemend korpschef van de politiezone, zegt dat er na dit rapport maatregelen genomen zijn. ‘Er zijn fouten bij de raadplegingen gemaakt, we hebben ons personeel ingelicht en

ik heb de indruk dat het nu al beter gaat. Intussen loopt een onderzoek inzake de GDPR-wetgeving om alles in overeenstemming te brengen.'

Vertrouwen in politie

Het COC zag bij het korps goede wil om de problemen aan te pakken, maar dergelijke feiten kunnen het vertrouwen van burgers in de goede werking van de politieagenten aantasten. 'We moeten kunnen samenwerken met integere mensen', zegt Jodts. 'In de politiezone zelf kan er ook een tuchtonderzoek worden opgestart. Voor ons waren de feiten alvast te zwaarwichtig, daarom zijn we overgegaan tot minnelijke schikkingen.' Of er een tuchtonderzoek komt, is nog onzeker. Vandecasteele wacht op de dossiers vooraleer uitspraken te doen.

Volgens Frank Schuermans van het controleorgaan is het probleem met opzoeken bij vele politiezones een gevecht. 'We krijgen veertig tot vijftig klachten per jaar, met aantijgingen van onrechtmatige consultaties of het niet-invullen van de reden van de opzoeking. We stellen vast dat dit laatste in vele politiezones ondermaats gebeurt, ook al hameren we hard op pro-actieve controles van wie dossiers raadpleegt. Dat zou minstens een keer of twee per jaar moeten gebeuren. Een reden opgeven is niet alleen verplicht, het is ook cruciaal om achteraf te kunnen controleren of politiemensen niet over de schreef gaan. Men zegt de tijd niet te hebben, maar een pv-nummer kan al volstaan.'

Schuermans heeft nog een opvallende conclusie. 'Ook wij loggen onze controles als we ergens naartoe gaan. We hebben al kunnen vaststellen dat COC-leden na hun bezoek al eens gecontroleerd worden, zonder duidelijkheid over de reden.'

Wie zelf vermoedt het slachtoffer te zijn van een onterechte opzoeking, kan altijd bij [het COC](#) terecht. Die kan vaststellen of een politiemedewerker zijn of haar boekje te buiten ging